

Sygn. akt II Ca 508/13

POSTANOWIENIE

Dnia 04 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Ślęzak (spr.)
Sędziowie:	SSO Arkadiusz Lisiecki SSO Renata Lech
Protokolant:	Paulina Neyman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 października 2013 roku

sprawy z wniosku A. B.

z udziałem S. B.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 1 marca 2013 roku, sygn. akt I Ns 1207/09

postanawia:

- zmienić zaskarżone postanowienie: w punkcie pierwszym w ten sposób, że przyznaną na wyłączną własność A. B. nieruchomość oznaczoną jako działka nr (...) opisaną w tymże punkcie pod pozycją „b” przyznać na wyłączną własność S. B., a także w punkcie drugim w ten sposób, że zasądzoną od A. B. na rzecz S. B. dopłatę w kwocie 115.400,00 złotych obniżyć do kwoty 111.950,00 (sto jedenaście tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt 00/100) złotych;**
- oddalić apelację w pozostałej części;**
- ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

Sygn. akt II Ca 508/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 1 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013 roku sprawy z wniosku A. B. z udziałem S. B. postanowił:

- dokonać podziału majątku wspólnego A. B. i S. B., przedmiotem którego jest:

a. nieruchomość zabudowana położona w P., oznaczona w ewidencji gruntów nr działki (...)o powierzchni 0,17 ha , mająca urzędzoną księgę wieczystą w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Tryb (...);

b. nieruchomość niezabudowana położona w P., gmina G., oznaczona w ewidencji gruntów nr działki (...)o powierzchni 0,29 ha, mająca urzędzoną księgę wieczystą w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Tryb. (...);

c. samochód osobowy „O. (...)” nr rej (...), nr VIN (...);

d. sofa rozkładana szt.2;

e. wersalka + 2 fotele;

f. ława konstrukcji drewnianej;

g. ława szklana- konstrukcja drewniana , blat szklany;

h. duże łóżko w sypialni konstrukcja drewniana , materac zwykły;

i. szafki kuchenne wiszące szt.4;

j. szafki kuchenne stojące o długości w całości 180x50x85cm + 120x50x85 cm ze zlewozmywakiem dwukomorowym z blachy nierdzewnej;

k. lodówka (...) kolor biały;

l. pralka automatyczna (...);

m. telewizor (...) 19 cali;

n. magnetowid (...);

o. mikrofalówka (...) kolor biały;

p. kuchnia gazowa (...) kolor biały;

w ten sposób, że składniki wymienione w punkcie 1a ; 1b,od punktu 1d do punktu 1g oraz od punktu 1i do punktu 1o przyznać na wyłączną własność A. B., natomiast składniki szczegółowo wymienione w punkcie 1c; 1h przyznać na wyłączną własność S. B.;

2. zasądzić tytułem dopłaty od A. B. na rzecz S. B. kwotę 115 400,00zł, płatną w terminie 45 od uprawomocnienia się orzeczenia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia w terminie płatności ;

3. nakazać S. B. opróżnienie i wydanie nieruchomości szczegółowo opisanych w punktach 1a oraz 1b i wydanie ich A. B. w terminie 45 dni od uprawomocnienia się postanowienia;

4. nakazać ściągnąć od A. B. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb kwotę 1394,01 zł tytułem zwrotu części wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa- Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb na wynagrodzenie biegłych;

5. ustalić, iż każdy uczestnik postępowania ponosi koszty swego udziału w sprawie.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sadu Rejonowego:

Strony zawarły związek małżeński w dniu 12 lipca 1986 roku, a rozwód został orzeczony wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 23 lutego 2007 roku, sygn. akt I C 1513/06.

W czasie małżeństwa strony nie zawierały małżeńskich umów majątkowych.

Aktem notarialnym z dnia 26 maja 1989 r. Rep. A nr (...)S.i I.malżeństwo B.(rodzice uczestnika) darowali na rzecz ich syna S. B.i jego małżonki A. B.do ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, nieruchomości zabudowaną położoną we wsi P., gmina G., o pow. 0,17 ha oznaczonej w ewidencji gruntów nr działki (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim jest prowadzona księga wieczysta nr (...). Aktem notarialnym z dnia 4 sierpnia 1998 roku S. B.i jego żona A. B.nabyli do ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, niezabudowaną nieruchomość położoną w we wsi P., gmina G., o powierzchni 29 ar, oznaczoną numerem działki (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim jest prowadzona księga wieczysta nr (...).

W trakcie trwania małżeństwa strony nabyły skuter marki M. o wartości ok. 800 złotych.

W trakcie trwania małżeństwa w 2006 roku byli małżonkowie nabyli samochód osobowy marki O. (...).

Na dzień 16 października 2006 roku wnioskodawczyni A. B.zgromadziła na koncie w (...)kwotę 3.099,68 złotych.

Wartość zabudowanej nieruchomości, położonej w K.nr(...), gmina G., dla której w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim jest prowadzona księga wieczysta nr (...)w skład, której wchodzi działka gruntu oznaczona w ewidencji gruntów nr (...)w obrębie (...), o pow. 1700 m2, budynku mieszkalnego jednorodzinnego wolnostojącego o powierzchni użytkowej 166,11 m2, według stanu na dzień 1 kwietnia 2007 roku, a aktualnych cen rynkowych wynosi 280.450 złotych.

Wartość niezabudowanej nieruchomości położonej w K.nr (...), gminu G., dla której w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim jest prowadzona księga wieczysta nr (...), oznaczona w ewidencji gruntów nr (...) w obrębie (...), o pow. 2900 m2, według stanu na dzień 12 kwietnia 2007 roku, a aktualnych cen rynkowych wynosi 3.450 złotych.

Wartość ruchomości została obliczona według stanu na dzień 12 kwietnia 2007 roku, a cen aktualnych: Samochód osobowy O. (...) - 14.800 złotych; skuter M. -2.082 złotych; meble pokojowe: 2 szt. Sofy rozkładanej - 384 złote, wersalka z 2 fotelami -327 złotych, ława - 96 zł, ława - 47 zł, duże łóżko z materacem - 273 złote; meble kuchenne

207 złotych; sprzęt AGD + RTV: lodówka (...) - 346 zł, pralka automatyczna (...) - 557 zł, telewizor (...) - 120 zł, magnetowid - 32 zł; samochód osobowy marki M. (...) - 26.700 zł; mikrofalówka (...) - 219 zł; kuchnia gazowa (...)

157 zł. Łączna wartość 46.347 zł.

Uczestnik S. B. cały czas zamieszkuje w budynku będącym przedmiotem podziału. Będzie w stanie opuścić budynek po dokonaniu spłaty przez wnioskodawczynię. Jest w stanie przeprowadzić się do nowego domu na początku maja 2013 roku. Nie ma zastrzeżeń co do roszczeń wnioskodawczyni.

Powyższe okoliczności dały ustalone zeznaniami stron oraz dowodami z dokumentów , przy jednoznacznym stanowisku stron i porozumieniu co do składu i podziału dały podstawę do ustalenia, że w skład majątku dorobkowego małżonków podlegający podziałowi wchodzi: nieruchomość zabudowana położona w P., oznaczona w ewidencji gruntów nr działki (...) o powierzchni 0,17 ha, mającą urządzoną księgę wieczystą w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Tryb. nr (...); nieruchomość niezabudowana położona w P., gmina G., oznaczona w ewidencji gruntów nr działki (...), o powierzchni 0,29 ha, mającą urządzoną księgę wieczystą w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Tryb. nr (...); samochód osobowy O. (...) o nr rej. (...) nr VIN (...); sofa rozkładana 2 szt.; wersalka z 2 fotelami; ława konstrukcji drewnianej; ława szklana (konstrukcja drewniana -blat szklany); duże łóżko w sypialni (konstrukcja drewniana, materac zwykły); szafki kuchenne wiszące 4 szt.; szafki kuchenne stojące o długości w całości 180x50x85 cm oraz 120x50x85 cm

ze zlewozmywakiem dwukomorowym z blachy nierdzewnej; lodówka (...) (kolor biały); pralka automatyczna (...); telewizor (...) - 19 cali; magnetowid (...); mikrofalówka (...) (kolor biały); kuchnia gazowa (...) (kolor biały).

Sąd zważył, iż żądanie wniosku jest zasadne.

W niniejszej sprawie ostatecznie bezspornym pozostawał skład majątku oraz jego wartość, którą strony ustaliły dobrowolnie. Ponadto strony zgodnie ustaliły, że samochód wchodzący w skład majątku oraz duże łóżko z sypialni zostaną przyznane na rzecz uczestnika, natomiast nieruchomości wraz z wyposażeniem zostanie przyznana wnioskodawczyni ze spłatą na rzecz uczestnika w wysokości 120.000 złotych, pomniejszona o połowę wydatków koniecznych do wstępnego remontu domu znajdującego się na nieruchomości.

Wspólność majątkowa pomiędzy małżonkami powstaje z chwilą zawarcia związku małżeńskiego, zaś ustaje między innymi w momencie, z którym Sąd orzekł w sposób prawomocny o rozwiązaniu związku małżeńskiego. Podstawę prawną żądania dokonania podziału majątku wspólnego stanowią przepisy art. 35 krip w związku z art. 42 krip. Zgodnie z treścią przepisu art. 42 krip od chwili ustania wspólności ustawowej stosuje się odpowiednio do majątku, który był nią objęty przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, przy czym co do zasady udziału w majątku wspólnym są równe. W sprawach nie unormowanych w krip do podziału takiego majątku stosuje się odpowiednio przepisy

o dziale spadku to jest art. 1035, 1037-1066, 1070 i 1079 kc. W sytuacji zaś, gdy te przepisy nie regulują działy, spadku w sposób wyczerpujący należy ponadto stosować odpowiednio przepisy o zniesieniu współwłasności w częściach ułamkowych to jest art. 220-221 kc.

W trakcie postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej Sąd ustala skład tego majątku oraz jego wartość (art. 684 kpc), zaś stosownie do treści art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

Podstawową regułą określającą wielkość udziałów zawiera art. 43 § 1 k.r.o. stanowiący, iż oboje małżonkowie mają równe, wynoszące 1/2, udziały w majątku wspólnym. Wyjątek od tej zasady wyraża § 2, który przewiduje możliwość domagania się przez każdego z małżonków ustalenia nierównych udziałów w sytuacji, gdy równość udziałów byłaby postrzegana jako skrajnie niesprawiedliwa. Uzależnia on uwzględnienie takiego wniosku od kumulatywnego wystąpienia dwóch przesłanek: istnienia ważnych powodów oraz przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego w stopniu zróżnicowanym.

W powyższej sprawie strony nie wnosiły o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym. W uznaniu Sądu, każde z byłych małżonków przyczyniało się w równym stopniu do powstania majątku wspólnego, każdy z nich ma, więc prawo do 1/2 części majątku wspólnego.

Rozstrzygając o tym, komu przyznać nieruchomości oraz pozostałe składniki majątku wspólnego, Sąd kierował się zgodnymi ustaleniami stron poczynionymi w tym zakresie.

Sąd zgodnie z ustaleniami stron przyznał na wyłączną własność wnioskodawczyni składniki majątku w postaci nieruchomości wraz z wyposażeniem, a na rzecz uczestnika samochód osobowy marki O. (...) oraz duże łóżko z sypialni.

Strony zgodnie ustaliły, że wnioskodawczyni dokona spłaty na rzecz uczestnika w wysokości 120.000 złotych, pomniejszoną o połowę kosztów niezbędnego remontu w postaci wymiany drzwi balkonowych - 1.200 złotych, odgrzybienia budynku - 4.000 złotych, oraz położenia nowych tynków - 4.000 złotych. Połowa ze wskazanej sumy wynosi 4.600 złotych, D po odjęciu od ustalonej dopłaty daje kwotę 115.400 złotych (120.000 - 4.600), dlatego też Sąd w oparciu o przepis art. 212 § 3 k.c. zasądził na rzecz uczestnika dopłatę w kwocie 15.400 złotych wraz z odsetkami ustawowymi w razie uchybienia w terminie płatności.

Mając na uwadze treść art. 320 kpc, który stanowi, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie,
a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Sąd odroczył dokonanie spłaty przez wnioskodawczynię na okres 45 dni.

Mając na uwadze ustalenia dokonane pomiędzy stronami oraz w celu zsynchronizowania spłaty i opróżnienia nieruchomości Sąd na podstawie art. 222 kc, nakazał uczestnikowi S. B. opróżnienie nieruchomości i wydanie ich wnioskodawczyni A. B. w terminie 45 dni od uprawomocnienia się postanowienia.

Na podstawie art. 83 § 2 w zw. z art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 167, poz.1398 z późn. zmianami) Sąd nakazał .ściągnąć od wnioskodawczyni na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.394,01 złotych tytułem zwrotu części wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim na wynagrodzenia biegłych , których powołanie było konieczne w celu ustalenia wartości majątku, zważywszy na różnicę stanowisk stron w tym zakresie .

Dowody te były w interesie obu stron a zatem obie strony winny ponieść koszty opinii u ponieważ uczestnik swoją połowę kosztów uregulował w toku postępowania, czego nie uczyniła wnioskodawczyni przeto należało dokonać ściągnięcia w/w kwoty.

Na podstawie art. 520 kpc Sąd ustalił, że strony ponoszą koszty postępowania i związane ze swoim udziałem w sprawie.

Powyższe postanowienie zaskarżyła wnioskodawczyni w części dotyczącej sposobu podziału majątku, tj. głównie odnośnie nieruchomości, oraz w części obciążającej ją kosztami opinii biegłych.

Apelująca zarzuciła Sądowi Rejonowemu nie wzięcie pod uwagę, iż w wyniku przyznania jej na własność działek (...) pomiędzy nimi pozostała działka nr (...), która jest własnością uczestnika i jego obecnej żony, a która to nie ma dostępu do drogi publicznej i uczestnik będzie domagał się ustanowienia tej drogi przez przyznaną jej na własność nieruchomości.

Wnioskodawczyni nie zgadza się też z obciążeniem jej w połowie kosztami opinii biegłych, które- w jej ocenie- wywołane zostały stanowiskiem uczestnika postępowania.

Na rozprawie przed Sądem Odwoławczym wnioskodawczyni wycofała się z zajętego w końcowej fazie postępowania przed Sądem Rejonowym stanowiska, aby nieruchomości zostały przyznane na jej własność ze spłatą ustaloną zgodnie przez strony na rzecz uczestnika i wносиła o przyznanie nieruchomości na własność uczestnikowi ze spłatą dla niej w kwocie 135.000 złotych, ewentualnie o sprzedaż nieruchomości w drodze licytacji. Nie przyjęła też propozycji ugodowej uczestnika polegającej na nabyciu przez nią od niego działki nr (...), znajdującej się pomiędzy przedmiotowymi działkami (...), a także nie wyraziła zgody na ewentualne przyznanie działki (...) uczestnikowi i stosowne obniżenie zasądzonej od niej dla niego spłaty o wartość tej działki.

Uczestnik wnosił w odpowiedzi na apelację o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania za drugą instancję podnosząc, iż nie jest w stanie przejąć obu nieruchomości na własność ze spłatą dla wnioskodawczyni, gdyż z uwagi na ostatnio prezentowane stanowisko wnioskodawczyni, wskazujące na chęć ich przejęcia, poczynił starania w celu jak najszybszego opuszczenia zabudowanej działki nr (...) i w tym celu zakupił inną nieruchomość zabudowaną, na której zakup i remont zaciągnął kredyt bankowy i obecnie nie posiada zdolności kredytowej i możliwości spłaty byłej żony.

Wnosił ewentualnie o przyznanie mu na własność działki niezabudowanej nr (...), przez którą przylegająca do niej, a stanowiąca jego własność działka (...), będzie miała dostęp do drogi gruntowej, a z niej do drogi publicznej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona w tej części, w której zarzuca Sądowi, iż nie wziął pod uwagę, przy podziale majątku stron faktu, że w wyniku przyznania na własność wnioskodawczyni działek (...) (zabudowana) i (...) (niezabudowana), położona pomiędzy nimi działka nr (...) (niezabudowana) stanowiąca własność uczestnika i jego obecnej żony, pozbawiona jest dostępu do drogi publicznej, co w przyszłości doprowadzić może do sporów między stronami na tym tle.

Nie sposób jednak nie dostrzec, że wnioskodawczyni, która we wniosku i w początkowej fazie postępowania przed Sądem Rejonowym domagała się przyznania na własność obu działek nr (...) uczestnikowi ze spłatą dla niej w kwocie conajmniej 150.000 złotych, zmieniła swoje stanowisko w toku postępowania i domagała się przyznania obu działek jej na własność ze spłatą dla uczestnika, którą strony zgodnie określiły (vide: pisma wnioskodawczyni: z dnia 4 września 2012 roku, z dnia 8 lutego 2013 roku oraz stanowisko na rozprawie przed Sądem Rejonowym).

W tej sytuacji nie może być skuteczna generalna zamiana przez wnioskodawczynię stanowiska dopiero w apelacji i domaganie się przyznania na własność działek uczestnikowi w sytuacji, gdy ten już w celu opuszczenia wspólnej nieruchomości zaciągnął kredyt i zakupił inną zabudowaną nieruchomość, tracąc zdolność do zaciągnięcia kolejnego kredytu w celu ewentualnej spłaty dla byłej żony oraz ewentualne żądanie sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji, co byłoby niekorzystne dla obu stron.

Znamienne jest także to, że w postępowaniu apelacyjnym wnioskodawczyni odmówiła wszelkim próbom ugody przedstawionym przez uczestnika, a polegającym bądź to na odkupieniu przez nią od niego działki nr (...), leżącej pomiędzy działkami (...) i nie mającej dostępu do drogi publicznej, bądź to na przyznaniu jemu działki niezabudowanej nr (...) ze stosownym obniżeniem należnej mu od A. B. spłaty o jej wartość.

Należy jeszcze raz podkreślić, że przy podziale dokonany zaskarżonym orzeczeniem niewątpliwie problem stanowi położenie działki nr (...) (stanowiącej własność uczestnika i jego obecnej żony i nie mającej dostępu do drogi) pomiędzy stanowiącymi przedmiot podziału działkami (...) przyznanymi na własność wnioskodawczyni, co stanowi zarzewie konfliktu o dostęp do drogi dla tej działki.

Dlatego też, aby zapobiec ewentualnym konfliktom między stronami uznać należy- w świetle przywołanych wcześniej okoliczności dotyczących stanowisk stron i ich możliwości płatniczych- iż najlepszym rozwiązaniem jest przyznanie wnioskodawczyni na własność tylko działki zabudowanej (...), która przylega do drogi publicznej, a uczestnikowi działki niezabudowanej nr (...), która łącznie z jego działką (...) stanowić będzie jedną nieruchomość przylegającą do drogi gruntowej (vide: mapa załączona do opinii biegłej) prowadzącej do drogi publicznej.

W wyniku powyższego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił- w granicach apelacji wnioskodawczyni- zaskarżone postanowienie w ten sposób, że działkę nr (...) zamiast wnioskodawczyni przyznał na wyłączną własność uczestnika i w związku z tym zasądzoną od wnioskodawczyni na jego rzecz dopłatę w kwocie 115.400 złotych obniżył o wartość przyznanej uczestnikowi działki (...) ustaloną w niekwestionowanej przez strony opinii biegłej, tj. sumę 3.450 złotych, co dało ostateczną dopłatę w kwocie 111.950 złotych, przy pozostawieniu bez zmian rozstrzygnięcia w zakresie przyznania stronom na własność pozostałych składników majątkowych- w tym przyznania na własność wnioskodawczyni działki zabudowanej nr (...).

W konsekwencji takiego rozstrzygnięcia pkt. 3 zaskarżonego postanowienia dotyczy tylko obowiązku wydania przez uczestnika wnioskodawczyni działki nr (...), gdyż obowiązek wydania działki nr (...) stracił swoją aktualność na skutek ostatecznego przyznania na własność tejże działki uczestnikowi.

Apelacja w pozostałej części – w tym w zakresie obciążenia wnioskodawczyni w części kosztami opinii biegłej, którą Sąd I instancji rozliczył stosownie do udziałów stron

w majątku wspólnym uznając słusznie, iż dowody te były niezbędne i w interesie obu stron- podlegała oddaleniu jako nieuzasadniona na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania między wnioskodawczynią i uczestnikiem za instancję odwoławczą orzeczono na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c.